

Informații privind drepturile persoanelor vârstnice

1. Informații despre dreptul la consiliere juridică gratuită pentru prevenirea abuzului economic/financiar, în conformitate cu prevederile art. 30–33 din Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

- La solicitarea persoanei vârstnice, SPAS asigură consiliere juridică gratuită în vederea încheierii contractelor de vânzare-cumpărare sau de donație ori în vederea constituirii de garanții mobiliare sau imobiliare, care au ca obiect bunurile mobile ori imobile ale persoanei vârstnice;
- Persoana vârstnică este asistată, la cererea acesteia sau din oficiu, după caz, de un reprezentant al autorității tutelare/instanței de tutela, în vederea încheierii oricărui act translativ de proprietate, având ca obiect bunuri proprii, în scopul întreținerii și îngrijirii sale, precum și în vederea închiderii contractelor de închidere/comodat cu personae fizice, în vederea găzduirii persoanei vârstnice;
- Obligația de întreținere și de îngrijire, precum și modalitățile practice de executare a acesteia se prevăd expres în actul juridic încheiat de notarul public, sub sancțiunea nulității;
- Autoritatea tutelară/Instanța de tutelă din unitatea administrativ-teritorială în care persoana vârstnică are domiciliul sau reședința primește din oficiu un duplicat al actului juridic încheiat menționat mai sus.
- Neexecutarea obligației de întreținere și de îngrijire de către noul proprietar al bunurilor obținute ca urmare a actului juridic de înstrăinare poate fi sesizată autorității tutelare /instanței de tutela din unitatea administrativ-teritorială în care

persoana vârstnică își are domiciliul sau reședința, de către orice persoană fizică sau juridică. Autoritatea tutelară se poate sesiza și din oficiu.

2. Informații despre sprijinul care poate fi oferit de primărie, prin serviciul public de asistență socială sau de alte servicii de interes public local, în situația în care persoana vârstnică se află în una din următoarele situații:

- a) nu are familie sau nu se află în întreținerea unei sau unor persoane obligate la aceasta, potrivit dispozițiilor legale în vigoare;
- b) nu are locuință și nici posibilitatea de a-și asigura condițiile de locuit pe baza resurselor proprii;
- c) nu realizează venituri proprii sau acestea nu sunt suficiente pentru asigurarea îngrijirii necesare;
- d) nu se poate gospodări singură sau necesită îngrijire specializată;
- e) se află în imposibilitatea de a-și asigura nevoile sociomedicale, datorită bolii ori stării fizice sau psihice.

3. Informații despre drepturile de asistență socială:

- a) consiliere pentru prevenirea marginalizării sociale, asigurată de asistentul social;
- b) consiliere psihosocială și informare, consiliere juridică, cum ar fi despre obligațiile de întreținere;
- c) evaluare în vederea stabilirii gradului de dependență;
- d) servicii comunitare integrate pentru combaterea sărăciei și excluziunii sociale;
- e) beneficii de asistență socială;
- f) masa la cantina de ajutor social/serviciul de distribuire a hranei, pentru persoanele nedepasabile;
- g) sprijinirea îngrijitorilor informali;
- h) servicii de asistență comunitară pentru prevenirea instituționalizării, cum ar fi suport pentru realizarea unor activități instrumentale ale vieții zilnice (menaj, gestionare bunuri, efectuare cumpărături, plata facturilor), precum și mici reparații sau lucrări de amenajare a mediului ambiant;
- i) servicii de îngrijire la domiciliu;
- j) servicii de zi de asistență și recuperare;
- k) servicii rezidențiale.

4. Informații despre accesul la locuințe sociale/locuințe sociale adaptate

5. Informații despre posibilitățile de participare socială: activități de voluntariat, evenimente dedicate persoanelor vârstnice etc.

6. Informații despre dreptul de a nu fi discriminat sau hărțuit, conform prevederilor Ordonanței Guvernului 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare:

Potrivit ordonanței, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă,

infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi:

a) dreptul la un tratament egal în fața instanțelor judecătorești și a oricărui altui organ jurisdicțional;

b) dreptul la securitatea persoanei și la obținerea protecției statului împotriva violențelor sau maltratărilor din partea oricărui individ, grup sau instituție;

c) drepturile politice, și anume drepturile electorale, dreptul de a participa la viața publică și de a avea acces la funcții și demnități publice;

d) drepturile civile, în special:

- dreptul la libera circulație și la alegerea reședinței;
- dreptul de a părăsi țara și de a se întoarce în țară;
- dreptul de a obține și de a renunța la cetățenia română;
- dreptul de a se căsători și de a-și alege partenerul;
- dreptul de proprietate;
- dreptul la moștenire;
- dreptul la libertatea de gândire, conștiință și religie;
- dreptul la libertatea de opinie și de exprimare;
- dreptul la libertatea de întrunire și de asociere;
- dreptul de petiționare;

e) drepturile economice, sociale și culturale, în special:

- dreptul la muncă, la libera alegere a ocupației, la condiții de muncă echitabile și satisfăcătoare, la protecția împotriva șomajului, la un salariu egal pentru muncă egală, la o remunerație echitabilă și satisfăcătoare;
- dreptul de a înființa sindicate și de a se afilia unor sindicate;
- dreptul la locuință;
- dreptul la sănătate, la îngrijire medicală, la securitate socială și la servicii sociale;
- dreptul la educație și la pregătire profesională;
- dreptul de a lua parte, în condiții de egalitate, la activități culturale și sportive;

f) dreptul de acces la toate locurile și serviciile destinate folosinței publice.

7. Informații pentru prevenirea riscului de a deveni victime ale infracțiunilor și despre dreptul de a fi referit la serviciului de sprijinire a victimelor infracțiunilor, în conformitate cu prevederile Legii nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor, cu modificările și completările ulterioare:

În sensul legi, expresiile de mai jos au următoarea semnificație:

a) victimă a infracțiunilor – persoana fizică ce a suferit un prejudiciu, de orice natură, inclusiv o vătămare a integrității sale fizice, mintale sau emoționale sau un prejudiciu

economic, cauzate în mod direct de o infracțiune, precum și membrii familiei unei persoane decedate ca urmare a unei infracțiuni și care au suferit prejudicii în urma decesului persoanei respective;

b) membru de familie – soțul/soția, persoana care conviețuiește cu victima, și care se gospodărește împreună cu aceasta de o manieră stabilă și continuă, rudele în linie directă, până la gradul II inclusiv, frații și surorile, precum și persoanele aflate în întreținerea victimei;

c) identificarea victimelor infracțiunilor – procesul de constatare a faptului că o persoană se declară/este victimă a infracțiunilor, în sensul prezentei legi;

d) referirea victimelor infracțiunilor – procesul de direcționare a victimelor către serviciile de sprijin și protecție, în conformitate cu nevoile lor specifice;

e) victimizare secundară – trauma suferită de victimă, care nu apare ca un rezultat direct al faptei penale, ci prin reacția față de victimă a instituțiilor și a persoanelor cu care aceasta intră în contact.

În vederea acordării serviciilor de sprijin și protecție pentru victimele infracțiunilor, în structura organizatorică a fiecărei direcții generale se înființează un compartiment pentru sprijinirea victimelor infracțiunilor, structură în cadrul căreia vor funcționa cel puțin trei specialiști, respectiv: asistent social, psiholog, consilier juridic.

În cazul victimelor violenței în familie, serviciile de sprijin și protecție prevăzute în prezenta lege se acordă de către instituțiile specializate potrivit Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În cazul victimelor traficului de persoane, identificarea, referirea, asistența și protecția sunt asigurate și de către instituțiile specializate potrivit Legii nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, cu modificările și completările ulterioare, și Mecanismului național de identificare și referire a victimelor traficului de persoane.

Informarea, sprijinirea și protecția victimelor infracțiunilor se realizează cu respectarea următoarelor principii generale:

a) respectarea nevoilor victimei – activitatea de informare, sprijin și protecție a victimelor infracțiunilor este subordonată scopului atenuării efectelor negative ale infracțiunii și reparării prejudiciilor de orice tip, inclusiv de ordin psihic, suferite de către victimă ca urmare a comiterii infracțiunii;

b) evitarea victimizării secundare și respectarea demnității umane – activitatea de informare, sprijin și protecție se va realiza cu respectarea demnității victimelor și evitarea victimizării secundare;

c) respectarea siguranței victimei – activitatea de informare, sprijin și protecție se desfășoară în așa fel încât aceasta să nu afecteze siguranța victimei și să nu o expună la comiterea de noi fapte prevăzute de legea penală;

d) parteneriatul – autoritățile administrației publice centrale și locale, instituțiile publice, organizațiile neguvernamentale și cultele recunoscute de lege cooperează pentru asigurarea accesului victimelor infracțiunilor la serviciile de sprijin și protecție necesare;

e) nediscriminarea – recunoașterea statutului de victimă și asigurarea accesului la serviciile de sprijin și protecție se realizează fără discriminare pe baza criteriilor precum:

rasa, naționalitatea, cetățenia, originea etnică sau socială, limba, religia sau credința, opiniile politice sau de oricare altă natură, bunurile de care dispune, dizabilitatea, vârsta, sexul, orientarea sexuală, statutul acestora din punctul de vedere al reședinței sau sănătatea;

f) complementaritatea și abordarea integrată – pentru asigurarea unui răspuns rapid și eficient la nevoile speciale ale victimelor infracțiunilor, măsurile de informare, de sprijin și de protecție a victimelor infracțiunilor trebuie corelate și abordate integrat cu alte măsuri și servicii din domenii conexe: economic, de ocupare, educațional, sănătate;

g) participarea în procesul de luare a deciziei – victimele sunt consultate cu privire la toate deciziile/măsurile care le vizează, în toate etapele procedurilor de referire/furnizare a serviciilor de sprijin și protecție, conform prezentei legi;

i) confidențialitatea – activitatea de informare, sprijin și protecție a victimelor se realizează cu păstrarea confidențialității asupra datelor personale și informațiilor referitoare la viața privată și situația de dificultate în care se află;

j) siguranța victimei – procedura de referire, precum și furnizarea serviciilor de informare, sprijin și protecție sunt realizate astfel încât să se asigure securitatea personală a victimei și a membrilor familiei în situațiile în care se impune;

k) celeritatea – victimele infracțiunilor au dreptul la asigurarea serviciilor de informare, sprijin și protecție conform prezentei legi în mod prompt, astfel încât efectele negative ale comiterii infracțiunii să nu se agraveze.

8. Informații despre drepturile prevăzute de Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Victima violenței domestice are dreptul:

- a) la respectarea personalității, demnității și a vieții sale private;
- b) la informarea cu privire la exercitarea drepturilor sale;
- c) la protecție specială, adecvată situației și nevoilor sale;
- d) la servicii de consiliere, reabilitare, reintegrare socială, precum și la asistență medicală gratuită, în condițiile prezentei legi;
- e) la consiliere și asistență juridică gratuită, în condițiile legii.